

दि.१९ नोव्हेंबर, २०२३ ते  
दि.२५ नोव्हेंबर, २०२३ हा सप्ताह  
“कौमी एकता सप्ताह” म्हणून  
साजरा करण्याबाबत.

महाराष्ट्र शासन  
अल्पसंख्याक विकास विभाग  
शासन परिपत्रक क्रमांक: कौएदि- २०२३/प्र.क्र. ३७/का.८  
मादाम कामा मार्ग, हुतात्मा राजगुरु चौक,  
मंत्रालय, मुंबई - ४०० ०३२.  
दिनांक: १ नोव्हेंबर, २०२३

### शासन परिपत्रक

केंद्र शासनाने सन १९८६ मध्ये घेतलेल्या निर्णयानुसार दि.१९ नोव्हेंबर, २०२३ ते दि.२५ नोव्हेंबर, २०२३ हा सप्ताह “कौमी एकता सप्ताह” म्हणून राज्यात साजरा करावयाचा असून त्यामध्ये आयोजित करावयाच्या पुढील कार्यक्रमात जास्तीत जास्त लोकांना सहभागी करून घ्यावयाचे आहे. त्यानुसार यावर्षी रविवार दि.१९ नोव्हेंबर, २०२३ ते शुक्रवार दि.२५ नोव्हेंबर, २०२३ हा कालावधी “कौमी एकता सप्ताह” म्हणून पाळण्यात यावा व त्यातील जास्तीत जास्त लोकांना सहभागी करून घेण्यात यावे.

- १) रविवार दिनांक १९ नोव्हेंबर, २०२३ - राष्ट्रीय एकात्मता दिवस : धर्मनिरपेक्षता जातीयवादी विरोध व अहिंसा यांच्यावर भर देणारे सभा, चर्चासत्रे व परिसंवाद आयोजित करावेत.
- २) सोमवार दिनांक २० नोव्हेंबर, २०२३ - अल्पसंख्याक कल्याण दिवस : अल्पसंख्याकांच्या कल्याणासाठी १५ कलमी कार्यक्रमावर भर देण्यात यावा, जातीय दंगली उदभवणाऱ्या शहरातून बंधुभाव निर्मितीसाठी खास मिरवणूका काढण्यात याव्यात.
- ३) मंगळवार दिनांक २१ नोव्हेंबर, २०२३- भाषिक सुसंवाद दिवस : भारताच्या अन्य भागातील लोकांच्या भाषेचा वारसाचा परिचय करून देण्याच्या दृष्टीने विशेष वाङ्मयीन कार्यक्रम व कवी संमेलने आयोजित करण्यात यावीत.
- ४) बुधवार दिनांक २२ नोव्हेंबर, २०२३ - दुर्बल घटक दिवस : २० कलमी कार्यक्रमांतर्गत अनुसूचित जाती व जमाती मधील व्यक्ती व कमकुवत घटकातील व्यक्ती यांना मदत करण्यासाठी ठरवून दिलेले कार्यक्रम ठळकपणे निदर्शनास आणण्याच्या दृष्टीने सभा व मेळावे भरविण्यात यावेत. त्यावेळी खालील गोष्टींवर भर देण्यात यावा.
  - अ) इंदिरा आवास योजना व घरासाठी जागांचे वाटप व कर्जाचे वाटप.
  - ब) अतिरिक्त जमिनीचे भूमिहीन मजुरांना वाटप.
  - क) गरीबांना कायदेविषयक सहाय्य देण्याचे कार्यक्रमही आयोजित करण्यात यावेत.
- ५) गुरुवार दिनांक २३ नोव्हेंबर, २०२३ - सांस्कृतिक एकता दिवस : भारतीयांच्या विविधतेतील एकतेवर भर देणारे आणि सांस्कृतिक संरक्षण व एकात्मता संबंधाची भारतीय परंपरा सादर करणारे सांस्कृतिक कार्यक्रम आयोजित करण्यात यावेत.

६) शुक्रवार दिनांक २४ नोव्हेंबर, २०२३ - महिला दिन : भारतीय समाजातील महिलांचे महत्त्व व राष्ट्र उभारणीच्या विकासामधील त्यांची भूमिका यावर भर देण्यात यावा.

७) शनिवार दिनांक २५ नोव्हेंबर, २०२३ - जोपासना दिवस : पर्यावरणाची जोपासना व त्याची जाणीव यासाठीच्या वाढत्या गरजेवर भर देणारे मेळावे व कार्यक्रम आयोजित करण्यात यावेत.

२. वरीलप्रमाणे कार्यक्रमाची रुपरेखा लक्षात घेऊन माध्यमांचा उपयोग करावा.

- १) ध्वजारोहण
- २) मिरवणूका व सभा
- ३) राष्ट्रीय एकतेची शपथ
- ४) चर्चासंमेलने
- ५) चित्रपट दाखविणे व प्रदर्शने

यावर्षी दिनांक १९ नोव्हेंबर, २०२३ रोजी राष्ट्रीय एकात्मतेची शपथ घ्यावयाची आहे. या शपथेचा नमुना सोबत जोडला आहे. राज्यातील सर्व केंद्र शासनाच्या व राज्य शासनाच्या कार्यालयातून ही शपथ घेण्याचा कार्यक्रम राबविण्यात यावा. तसेच भिक्तीपत्रके, फलक यांच्यावर ठसठशीत असे राष्ट्रीय एकात्मतेचे प्रतिकचिन्ह प्रदर्शित करावे.

३. शैक्षणिक संस्थांच्या बाबतीत त्यांनी दि.१९ नोव्हेंबर, २०२३ ते दि.२५ नोव्हेंबर, २०२३ दरम्यान एक सभा शक्यतो सकाळी प्रार्थनेच्या तासानंतर आयोजित करावी. सभेच्या अध्यक्षपदी संस्थेच्या सोयीप्रमाणे प्राचार्य किंवा विशेष निमंत्रित असावेत. त्यांनी विद्यार्थ्यांना राष्ट्रीय एकात्मता व ऐक्यभाव यासंबंधी विद्यार्थ्यांना समजेल अशा स्वरूपात विवेचने करावीत. दि.१९ नोव्हेंबर, २०२३ रोजी त्यांनी विद्यार्थ्यांना राष्ट्रीय एकात्मतेची शपथ घ्यावी. कार्यक्रमाची सांगता समूह राष्ट्रगीताने करावी. शैक्षणिक संस्थांनी दि.१९ नोव्हेंबर, २०२३ ते दि.२५ नोव्हेंबर, २०२३ या सप्ताहात राष्ट्रीय एकात्मतेची विविध पैलू ठळकपणे निदर्शनास आणण्यासाठी एखादा सांस्कृतिक कार्यक्रम आयोजित करणे अपेक्षित आहे.

४. स्वयंसेवी संस्थांनी करावयाचे कार्यक्रम त्यांच्या सोयीने करण्याची त्यांना मोकळीक आहे. मात्र खालीलपैकी एक तरी कार्यक्रम त्यांनी राष्ट्रीय एकात्मता सप्ताहात ठेवावे -

- १) राष्ट्रीय एकात्मतेवर प्रख्यात पुढाऱ्यांची भाषणे
- २) राष्ट्रीय एकात्मतेची शपथ सामूहिकरित्या घेणे.
- ३) सांस्कृतिक कार्यक्रम करणे
- ४) राष्ट्रगीताचे सामूहिक गायन

५. शासकीय कार्यालये व शासन अंगीकृत संस्था यांच्याबाबतीत दि.१९ नोव्हेंबर, २०२३ रोजी विभागप्रमुखानी सभा आयोजित करावी. सभेच्या अध्यक्षस्थानी महत्वाच्या सामाजिक व्यक्ती असाव्यात. भाषणानंतर कर्मचाऱ्यांना राष्ट्रीय एकात्मतेची एकत्रित शपथ देण्यात यावी व कार्यक्रमाच्या शेवटी सामूहिक राष्ट्रगीत ठेवावे.

६. माहिती व जनसंपर्क महासंचालनालयाने निरनिराळ्या माध्यमाद्वारे या कार्यक्रमांस प्रसिध्दी देण्यात यावी. तसेच राष्ट्रीय एकात्मतेचे संदेश देणारे चित्रपट दाखविले जातील असे पहावे.
७. महिला व बालविकास विभाग तसेच सांस्कृतिक कार्य विभाग यांनी विविध ठिकाणी उचित कार्यक्रम आयोजित करून पार पाडावेत.
८. सर्व विभागीय आयुक्त, जिल्हाधिकारी व जिल्हा परिषदांचे मुख्य कार्यकारी अधिकारी यांनी आपआपल्या कार्यक्षेत्रात सर्व संबंधितांची मदत घेऊन हा कार्यक्रम वरीलप्रमाणे त्यांच्या विविध माध्यमातून आखला जाईल व यशस्वी केला जाईल असे पहावे. तसेच केलेल्या कार्यक्रमाचा अहवाल शासनास तात्काळ सादर करावा.

सदर शासन परिपत्रक महाराष्ट्र शासनाच्या [www.maharashtra.gov.in](http://www.maharashtra.gov.in) या संकेतस्थळावर उपलब्ध करण्यात आला असून त्याचा सांकेतांक २०२३११०११५४३४५०९१४ असा आहे. हा आदेश डिजीटल स्वाक्षरीने साक्षांकित करून काढण्यात येत आहे.

महाराष्ट्राचे राज्यपाल यांच्या आदेशानुसार व नावाने,

( आ. ना. भोंडवे )

उप सचिव, महाराष्ट्र शासन

प्रत,

१. मा. राज्यपालांचे सचिव,
२. मा. मुख्यमंत्र्यांचे प्रधान सचिव,
३. सर्व मंत्री/राज्यमंत्री यांचे खाजगी सचिव,
४. मा. मुख्य सचिव यांचे स्वीय सहायक, मंत्रालय, मुंबई,
५. अपर मुख्य सचिव/प्रधान सचिव/सचिव, सर्व मंत्रालयीन विभाग, मंत्रालय, मुंबई,
६. सर्व विभागीय आयुक्त,
७. सर्व जिल्हाधिकारी,
८. सर्व मुख्य कार्यकारी अधिकारी, जिल्हा परिषद,
९. पोलिस महासंचालक, महाराष्ट्र राज्य,
१०. पोलिस महानिरीक्षक, महाराष्ट्र राज्य,
११. सर्व पोलिस आयुक्त,
१२. सर्व जिल्हा पोलीस अधिक्षक,
१३. अध्यक्ष/ सचिव, महाराष्ट्र राज्य अल्पसंख्याक आयोग, मुंबई,
१४. अध्यक्ष/ कार्यकारी अधिकारी, महाराष्ट्र राज्य हज समिती, मुंबई,
१५. मंत्रालयीन विभागांच्या प्रशासकीय नियंत्रणाखालील सर्व महामंडळे, मंडळे आणि

सार्वजनिक यांचे मुख्य कार्यकारी अधिकारी, व्यवस्थापकीय संचालक/प्रशासकीय अधिकारी,

१६. महासंचालक, माहिती व जनसंपर्क महासंचालनालय, मंत्रालय, मुंबई (प्रसिध्दीसाठी)

१७. कक्ष अधिकारी, सा.प्र.वि./२९, सामान्य प्रशासन विभाग, मंत्रालय, मुंबई  
(मंत्रालयात कार्यक्रम आयोजित करण्याच्या आवश्यक त्या कार्यवाहीसाठी)

१९. निवड नस्ती (का-८).

### राष्ट्रीय एकात्मता शपथ

“मी गांभीर्यपूर्वक शपथ घेतो/ घेते की, देशाचे स्वातंत्र्य आणि राष्ट्रीय एकात्मा अबाधित राखण्यासाठी व दृढ करण्यासाठी मी निष्ठापूर्वक काम करीन”

मी अशीही प्रतिज्ञा करतो/करते की, मी कधीही हिंसाचाराचा अवलंब करणार नाही. तसेच मी सर्व धार्मिक, भाषिक किंवा प्रादेशिक मतभेद व तंटे किंवा इतर राजकीय वा आर्थिक गाऱ्हाणी शांततामय आणि सांविधानिक मार्गाने सोडविण्याचा प्रयत्न चालू ठेवीन.

### राष्ट्रीय एकात्मता प्रतिज्ञा

“मैं सत्यनिष्ठा से प्रतिज्ञा करता हूँ की देश आज़ादी तथा एकता बनाये रखने और उसे मजबूत रखने के लिए समर्पित होकर कार्य करूंगा”

“मैं यह भी प्रतिज्ञा करता हूँ की कभी हिंसा का सहारा नहीं लूंगा तथा धर्म, भाषा, क्षेत्र से संबंधित भेदभाव और झगड़ो और अन्य राजनैतिक या आर्थिक शिकायतो का निपटारा शांतीपूर्ण तथा संवैधानिक तरीको से करने के लिए प्रयास करता रहूंगा”

### **National Integration Pledge**

“I solemnly pledge to work with dedication to preserve and strengthen the freedom and integrity of the nation.”

“I further affirm that I shall never resort to violence and that I will continue to endeavor towards settlement of all difference and disputes relating to religion, language, region or other political or economic grievances by peaceful and constitutional means. ”